

Regulácia sieťových odvetví Slovenska v minulosti, prítomnosti a v budúcnosti

Ing. Miroslav Škorník

riaditeľ Kancelárie úradu a poradca Regulačnej rady
Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO)

Obsah

A. Rozbeh regulácie na Slovensku

1. Východiskový stav a podmienky jej zavedenia
2. Podmienky determinujúce kvalitné fungovanie energetického sektoru

B. Rozsah regulácie v súčasnosti

1. Legislatívny rámec regulácie
2. Zásady súčasného regulačného režimu
3. Výnosy úradu – všeobecne záväzné právne predpisy vydané podľa § 12 ods. 4 zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach
4. Skúsenosti ÚRSO z 1. regulačného roku

Obsah

C. Príprava podmienok a prístupy k regulácii pre budúce obdobie

- 1. Ideové oblasti plánovaných zmien a prístupov pri regulácii**
- 2. Podmienky a nástroje aplikácie zámerov regulácie**
- 3. Cieľový stav regulácie**

A.1. Východiskový stav a podmienky zavedenia a rozbehu regulácie na Slovensku

- Pred rokom 2003 bola regulácia cien a podmienok výkonu regulovaných činností v kompetenciách Ministerstva financií SR a Ministerstva hospodárstva SR
- Existencia “krížových” dotácií medzi činnosťami, aj medzi skupinami odberateľov
- Deformované cenové väzby medzi komoditami (elektrina – plyn)
- Neaktuálna energetická koncepcia SR, chýbajúca koncepcia ďalšieho rozvoja sektora
- Zriadenie Úradu pre reguláciu sieťových odvetví 01.08.2001
- Účinnosť zákona NR SR č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach od 01.08.2001
- Účinnosť regulovaných cien od 01.01.2003
- Príprava regulačných rámcov, podmienok a metodík regulácie v sieťových odvetviach v priebehu roku 2002

A.2. Podmienky determinujúce kvalitné fungovanie energetického sektoru

A.2. Cyklus interakcií medzi subjektami ovplyvňujúcich zabezpečenie podmienok podnikania v sieťových odvetviach pri rozbehu regulácie na Slovensku

B.1. Legislatívny rámec regulácie

● Primárna legislatíva

- **Zákon č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach – v súčasnosti v pripomienkovom**
- **Zákon č. 70/1998 Z. z. o energetike – v súčasnosti v pripomienkovom konaní**
(pripravovaná novela s účinnosťou k 01/05/2004, o. i. definovať štandardy kvality, model, štruktúru a pravidlá trhu, výkup a podpora OZE a KVET, kompetencie – autorizácia, udeľovanie licencií, a splnomocnenia na sekundárnu legislatívu)
- **Smernice EÚ č. 96/92/EC, č. 98/30/EC – novelizované znenia smerníc č. 03/54/EC, č. 03/55/EC** (o. i. právne oddelenie obchodných a prevádzkových činností, otváranie trhu s E od 01.07.04 okrem domácností, povinnosť monitorovať bezpečnosť a kvalitu dodávok energetických médií, nové povinnosti pre regulátora, prevádzkovateľov PS a DS)

B.2. Zásady súčasného regulačného režimu

- **Oddelenie vplyvu štátu od regulácie cien v sieťových odvetviach**
- **Zákonom stanovené ciele regulácie (napr. podpora ekonomickej efektívnosti a vytvorenie prostredia blízkeho konkurenčnému prostrediu, ochrana záujmov spotrebiteľov, ochrana záujmov regulovaných subjektov na dosiahnutie primeranej návratnosti investícií a zabezpečovanie spoľahlivej, hospodárnej a kvalitnej dodávky tovarov a služieb)**
- **Uplatnenie overených regulačných metód v krajinách EÚ (kompatibilita s EÚ)**
- **Kolektívne rozhodovanie - Regulačná rada (RR), ukončenie funkčného obdobia pre 2 členov RR, ustanovenie nových 2 členov RR na obdobie 6 rokov**

B.2. Predmet regulácie a spôsoby určenia cien

Rozsah definovaný podľa doteraz platného zákona č. 276/2001 Z. z.

- **vydávanie povolení na vykonávanie regulovaných činností**
 - **regulovanie cien**
 - **rozhodovanie o obchodných podmienkach pri vykonávaní regulovaných činností**
 - **vydávanie predchádzajúceho súhlasu na výstavbu, rekonštrukciu alebo zrušenie objektov a zariadení slúžiacich na vykonávanie regulovaných činností**
 - **rozhodovanie o prístupe do sietí**
 - **vykonávanie štátneho dohľadu nad podnikaním regulovaných subjektov**
-
- **určenie spôsobu výpočtu maximálnej ceny alebo tarify**
 - **určenie maximálnej ceny alebo tarify**
 - **určenie spôsobu výpočtu vecne regulovanej ceny vodného a stočného a za užívanie vôd**
 - **maximálne ceny alebo tarify musia zohľadňovať ekonomicky oprávnené náklady a primeraný zisk z vykonávania regulovanej činnosti**

B.3. Výnosy úradu – všeobecne záväzné právne predpisy vydané podľa § 12 ods. 4 zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach

Výnos č. 1/2003, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupe pri regulácii cien v elektroenergetike a pri určovaní rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku. Nahrádza aj rozhodnutia č. 647, 688, 713, 746, 747	Výnos č. 2/2003, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupe pri regulácii cien v plynárenstve a pri určovaní rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku. Nahrádza aj rozhodnutia č. 523, 650, 746
Výnos č. 3/2003, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupe pri regulácii cien v tepelnom hospodárstve a pri určovaní rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku. Nahrádza aj rozhodnutia č. 611, 646, 715	Výnos č. 4/2003, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupe pri regulácii cien vo vodohospodárskych činnostiach súvisiacich s prevádzkovaním verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie a pri určovaní rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku. Nahrádza aj rozhodnutia č. 598
Od tretieho októbra vychádza publikačný prostriedok úradu „VESTNÍK ÚRADU“	Obsahom „Vestníka úradu“ budú : výnosy, rozhodnutia, oznámenia úradu, metodické pokyny, tabuľkové prehľady, spôsoby výpočtov, atď.

B.4. Skúsenosti ÚRSO z 1. regulačného roku

- **Externé okruhy problémových oblastí ovplyvňujúcich rozbeh a činnosti pri regulácii**
 - **načasovanie procesov privatizácie, regulácie a liberalizácie**
 - **nastavenie počiatočných východiskových parametrov**
 - **zákonom stanovené „jednorázové“ odstránenie krížových dotácií**
 - **chýbajúce kompetencie na stanovenie pravidiel trhu s E a P => prechodné riešenie problematiky prostredníctvom Obchodného kódexu PS**
 - **neriešená problematika ustanovenia OTE (zúčtovateľ a odchýliek), poverenie na výkon činností, ich realizácia, práva a povinnosti => potreba právnej úpravy pravidiel trhu s E a P**
 - **neriešená problematika uviaznutých nákladov (UN) s väzbou na stanovenie nákladov systému (NS)**
 - **nízka úroveň technického zabezpečenia OO pre potreby merania a logistiky riadenia odberov energií – riadenie a zodpovednosť za odchýlky, hodinové priebehové meranie a zber a odovzdávanie údajov pre systémového operátora**

B.4. Zmena organizačnej štruktúry a vecnej náplne činnosti odborov ÚRSO

C. 1. Ideové oblasti plánovaných zmien a prístupov pri regulácii

- Obmedzenie a ukončenie regulácie výroby elektriny SE, a.s.
- Stanovenie hodnoty maximálnej ceny elektriny pre dodávku chráneným odberateľom pre REPy => pripravovaná novela výnosu č. 1/2003 – príloha č. 3 časť B ods. 4
- Analýza neovplyvniteľných nákladov na obstaranie energetických komodít a aplikácia faktora DIS => pripravovaná novela výnosu č. 1/2003 – príloha č. 3 časť B ods. 4
- Obmedzenie možností pre OO využívať regulované ceny => novela výnosu č. 1/2003 – príloha č. 3 časť A ods. 4 v nadväznosti na limitujúce podmienky (najmä technického charakteru) pre OO, dané zmluvami o prenose a distribúcii elektriny
- Právna úprava podmienok v oblasti zodpovednosti za odchýlky od zmluvného odberového diagramu, stanovenie hodnôt maximálnych cien regulačnej elektriny pre účely riadenia ES SR a zúčtovania odchýlok => príprava pracovného návrhu znenia vyhlášky o pravidlách trhu s E
- Vypracovanie a aplikácia štandardov kvality dodávok komodít a poskytovania regulovaných služieb
- Regulovanie podmienok prístupu k podzemným zásobníkom

C. 2. Podmienky a nástroje aplikácie zámerov regulácie

- Princípy a metodika regulácie

<=>

Stanovenie počiatočných cien, cenové nárasty (RPI – X),
zohľadnenie prevádzkových a kapitálových nákladov
a výnosnosti kapitálu

<=>

Zníženie regulačného rizika

<=>

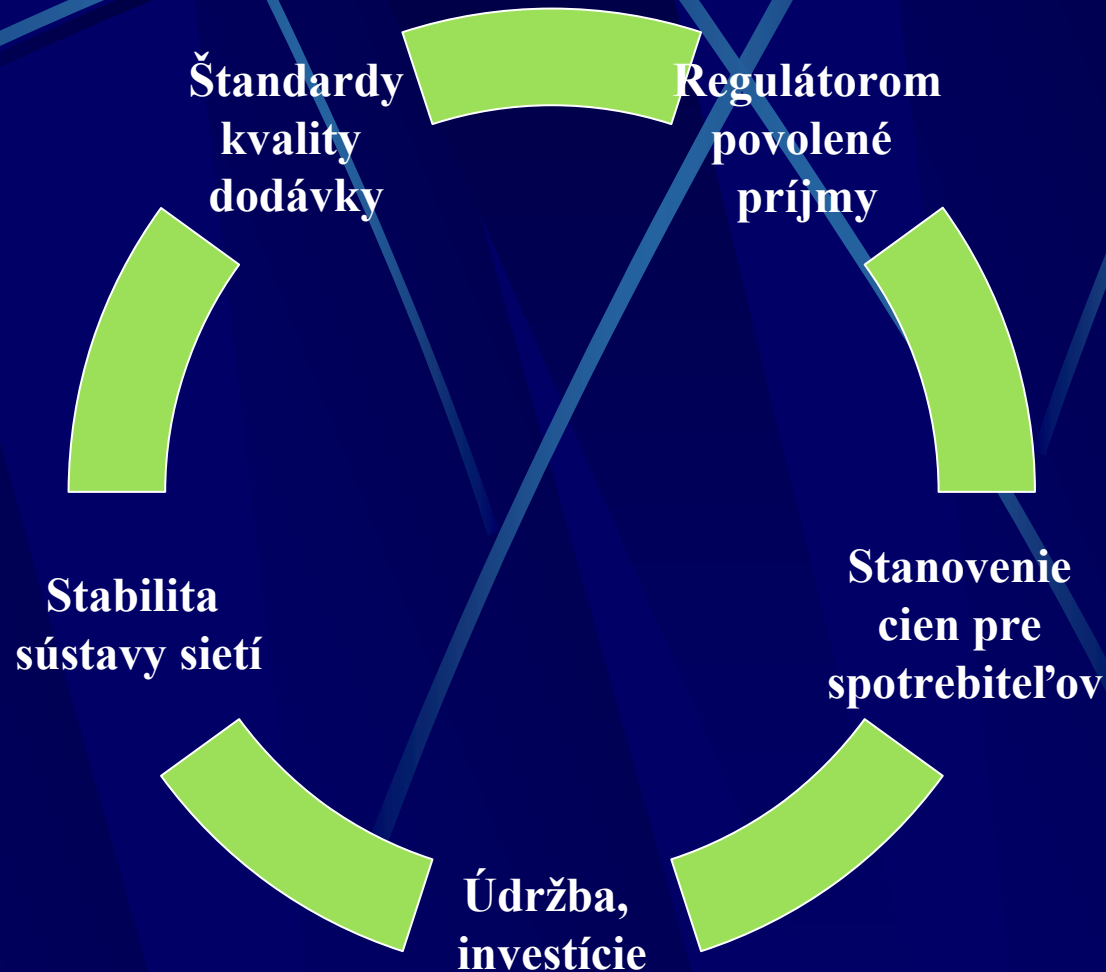
Stabilizácia podnikania regulovaných subjektov

- Správne signály o cenách energií, podmienky pre investície do energetického sektoru na strane dodávateľov a spotrebiteľov (výstavba nových zdrojov a prepojení => autorizačný proces, podmienky pre výkup E s OZE a KVET => legislatívna úprava mechanizmu úhrady viacnákladov)
- Liberalizácia obchodovania, otvorenie trhov s E a P – podpora konkurenčného prostredia

C. 3. Cieľový stav regulácie

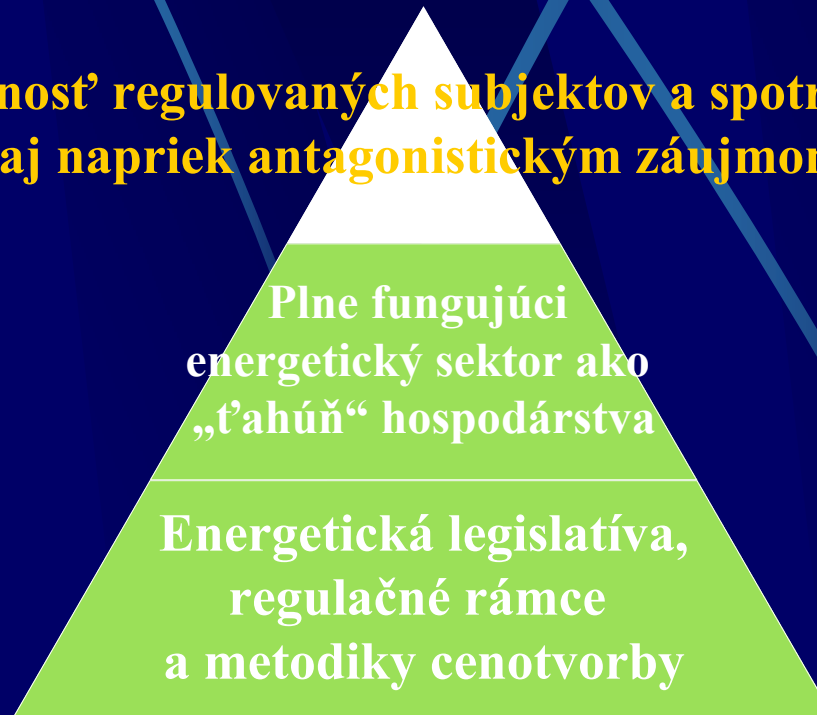
- Vytváranie a podpora prostredia blízkeho konkurenčnému prostrediu, podpora pôsobenia trhových síl v sieťových odvetviach v oblasti
 - ponuky tovaru a služieb (napr. ukončenie regulácie SE, a.s., => súvisiace riešenie problematika UN a dlhodobých zmlúv)
 - poskytovania podporných služieb (trh s PpS => spracovávaná štúdiá o ich ocenení a technických pravidlách ich zabezpečenia a poskytovania)
 - cezhraničného obchodovania, využitia dostupných prenosových kapacít (ATC) vrátane distribučných sietí (tarify za distribúciu E pre OO => úvahy o dvojzložkovej cene - MW, MWh; harmonizácia kódexov PPS a PDS s podmienkami smerníc EU a pripravovaných podmienok vyhlášky o pravidlách trhu)
 - podpory k plnému otvoreniu trhu s E, P a podmienok pre reálne využitie oprávnenosti odberateľov k uzatváraniu zmluvných vzťahov v nadväznosti na Energetickú politiku SR, energetickú legislatívu a regulačné rámce a stratégie (nevyhnutná jednoznačná sekundárna legislatíva zabezpečujúca reálnu aplikáciu v praxi)
 - legislatívne stanovených podmienok fungovania trhu s E a P, zúčtovateľa odchýliek (resp. pôsobnosť nezávislého operátora trhu s elektrinou)
 - oddelenia obchodných činností dodávateľov od prevádzky rozvodných a prepravných sietí (právne, účtovné a finančné)
 - vyváženosti požiadaviek prevádzkovateľov na zabezpečenie kvality a bezpečnosti dodávky energií s cenovými požiadavkami odberateľov, a to z dlhodobého časového horizontu -
 - uplatňovania a vyhodnocovania parametrov v oblasti štandardy kvality dodávok energií stimulovať regulované subjekty k investičným programom v sektore energetiky

C. 3. Dlhodobý cieľ - ideálny rovnovážny stav proporcionálnych vplyvov a záujmov regulovaných subjektov a spotrebiteľov

C. 3. Hierarchia podmienok pre funkčné trhov^é prostredie v energetickom sektore

Spokojnosť regulovaných subjektov a spotrebiteľov
(aj napriek antagonistickému záujmu)

Adresa :

**Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
Bajkalská 27
P.O.Box 12
820 07 Bratislava 27**

Kontakt :

t.č. : 02 / 58 10 04 27, 38

E-mail : skornik@urso.gov.sk

- DISKUSIA
 - OTÁZKY
 - ODPOVEDE

Ď a k u j e m z a V a š u p o z o r n o s ť .